

Manifest de Madrid per a l'eradicació de la tortura i els maltractaments

Madrid, 26 de juny de 2009

Les Organitzacions no governamentals de drets humans que figuren al final d'aquest Manifest, compromeses amb l'eradicació de la tortura i els maltractaments a l'Estat espanyol i en el món, es dirigeixen a l'opinió pública amb l'ocasió de la celebració del Dia Mundial de Solidaritat amb les Víctimes de la Tortura i manifestem:

1. L'Estat espanyol ha d'adoptar les mesures immediates de protecció contra la tortura que han estat recomanades pels òrgans internacionals de drets humans. Entre les quals:

1.1. Les instàncies polítiques més altes han de proclamar el seu absolut rebuig a la tortura i als maltractaments, admetent que la seva pràctica no ha estat eradicada en l'Estat espanyol.

1.2. El Govern ha d'ordenar investigacions disciplinàries davant de tots els casos de tortura que siguin denunciats o dels que se'n tingui notícia. Com a mesura purament cautelar, cal separar els funcionaris investigats del seu càrrec.

1.3. L'Estat ha d'establir un mecanisme independent del Govern i de les forces i cossos de seguretat, amb competència per investigar els casos de tortura i maltractaments dels que se'n tingui notícia.

1.4. L'Executiu ha de procurar i garantir la independència, promptitud i eficàcia de les investigacions judicials davant de les denúncies que siguin formalitzades per tortures i maltractaments, dotant als Tribunals dels mitjans necessaris i, per mitjà de la Fiscalia General de l'Estat, ha d'instruir als fiscals per tal que siguin actius en la repressió de la tortura. Finalment, ha de comprometre's a acatar les sentències condemnatòries per tortura i maltractaments, abstenint-se d'indultar als funcionaris que en resultin condemnats.

1.5. El Govern ha d'adoptar mesures per assegurar que totes les autoritats estatals (governamentals o no) i totes les administracions (estatals, autonòmiques o municipals) atorguin la màxima protecció i respecte als defensors/es dels drets humans en l'exercici de les seves funcions, abstenint-se d'obstaculitzar directa o indirectament les seves activitats a mode de

represàlia, quan exerceixin el seu legítim dret de denunciar comportaments o conductes prohibides.

1.6. Ha de ser implantada l'obligació de gravar en suport audiovisual les sessions d'interrogatori a tota mena de detinguts/des, en totes les Comissaries de la Policia Nacional, Casernes de la Guàrdia Civil, Polícies Autonòmiques i Locals de tot l'Estat espanyol. Aquesta obligació de gravar en suport audiovisual ha d'entendre's a totes aquelles situacions i dependències susceptibles d'afavorir la pràctica de la tortura i els maltractaments.

1.7. Ha de ser revisat urgentment la legislació antiterrorista en vigor, que permet mantenir incomunicats als detinguts/des sospitosos/es d'activitats terroristes.

1.8. Ha de finir la jurisdicció especial de l'Audiència Nacional per a la repressió dels delictes de terrorisme.

1.9. Han de ser revisats les actuals definicions dels delictes terroristes en els Articles 572 a 580 del Codi Penal, davant la perillosa ambigüitat d'aquests articles.

1.10. Les mesures antiterroristes de l'Estat han de ser compatibles amb les seves obligacions internacionals en matèria de drets humans, en particular els drets protegits per l'Art. 4.2 del Pacte Internacional del Drets Civils i Polítics i el principi de no discriminació, perquè la seva suspensió no és permesa sota cap circumstància. En particular, cal preservar les següents garanties: el dret de la persona detinguda a ser visitada pels seus familiars i per un metge/essa i un advocat/da de la seva elecció des del mateix moment de la seva detenció; la presumpció d'innocència; la prohibició de condemnar la persona acusada sobre la base de confessions extrajudicials; i la obligació de metge/essa forense d'emetre els seus certificats mèdics conforme als requeriments del Protocol d'Istanbul.

2. L'Estat espanyol ha d'establir urgentment un mecanisme estatal de prevenció de la tortura, conforme al que disposa el Protocol Facultatiu de la Convenció de les Nacions Unides contra la tortura i altres tractes o penes cruels, inhumanes o degradants, ratificat per l'Estat espanyol en el 2006.

2.1. L'objectiu del citat Protocol Facultatiu és doble: prevenir la tortura i els maltractaments i assegurar la igualtat de mitjans de protecció contra la tortura per a tothom.

2.2. La prohibició de la tortura i els maltractaments és absoluta en el Dret internacional dels drets humans. Per tant, el mecanisme nacional (estatal) per a la prevenció de la tortura (MNP) ha de ser *efectiu* per impedir la violació de prohibicions que no admeten *matisos*.

2.3. El MNP ha de respectar els principis d'independència funcional, acció descentralitzada i transparència.

2.4. Una llei tramitada pel procediment d'urgència ha de crear el MNP com institució de l'Estat partint de zero i dotada de pressupost propi.

2.5. Els membres del MNP han de ser experts independents, amb participació de la societat civil i de tots els sectors interessats, exclosos els poders públics.

2.6. El MNP ha d'assegurar que la protecció mitjançant la prevenció operi de manera uniforme en tots els racons de privació de llibertat de les persones i sense discriminació entre elles, amb l'objectiu d'evitar espais d'impunitat, de protecció desigual o no protegits per la prevenció.

2.7. La descentralització del MNP suposa que la seva estructura interna respondrà al model de l'Estat de les Autonomies. Per tant, cal preveure òrgans col·legiats dependents del MNP que, coordinats per aquest, exercixin eficaçment les tasques de prevenció, adaptant-se a les competències que corresponguin a les Comunitats Autònomes i als Ajuntaments en qualsevol lloc de privació de llibertat, en els que també és necessari prevenir la tortura i les maltractaments, així com exercir la resta de funcions pròpies del MNP. Al seu torn, tant l'òrgan central com els descentralitzats del MNP que es creïn, hauran d'incorporar experts procedents de la societat civil.

2.8 Si bé l'Estat espanyol va ratificar el Protocol facultatiu el 4 d'abril del 2006, i aquest van entrar en vigor el 2 de juny del 2006, el MNP encara no ha estat creat. D'altra banda, el procés de consultes amb la societat civil, no ha complert els requisits de transparència, inclusió i informació necessàries: El procés fou suspès unilateralment pel Govern el desembre del 2007, des de llavors, passat un any i mig, no ha estat reiniciat, malgrat que les organitzacions firmants d'aquest escrit ho hem sol·licitat en diverses ocasions. Igualment, a dia d'avui, malgrat les múltiples reunions celebrades, per les administracions no s'ha facilitat informació concreta sobre quins òrgans o departaments concrets de l'Administració s'encarreguen d'elaborar el projecte de MNP; quin és el contingut del text, ni tan sols un de provisional o aproximatiu, sobre el que el Govern està avaluant.

2.9. Malgrat tot plegat i perquè creiem que el MNP ha de sorgir d'un procés transparent i amb participació de la societat civil, un cop més, instem al Govern a adquirir un compromís públic i formal per recuperar la interlocució amb la societat civil, que fou interrompuda el 18 de desembre de 2007, convocant novament i amb antelació suficient una reunió del grup de contacte amb tots els col·lectius que fins al moment havien estat participant i amb aquells que en el futur s'hi puguin afegir. També ha de confirmar que complirà efectivament els seus compromisos, anunciats per l'anterior Ministre de Justícia en seu parlamentària, per arribar a "buen puerto y pronto", i així aconseguir que el MNP de l'Estat espanyol sigui realment un mecanisme independent, descentralitzat i transparent. Finalment, el Govern ha de continuar el diàleg amb totes les parts interessades, en particular la societat civil, i anunciar sense

més dilacions un calendari de reunions, amb indicacions clares de les matèries a tractar.

2.10. La interlocució ha de ser franca i oberta. També el resultat de les reunions que es celebrin, que es concretarà en informes clars i públics, en l'elaboració dels quals hagin tingut l'oportunitat de participar tots els sectors interessats assistents a la sessió. Els informes públics asseguraran la necessària transparència de tot el procés d'interlocució.

2.11. El Govern ha de distribuir i posar a disposició dels experts i representants de la societat civil que hagin participat de bona fe en el procés de consultes, el text íntegre de l'esborrany o esborranys que el Govern treballi, donant temps suficient per que els diferents actors puguin conèixer-los, estudiar-los i formular suggeriments que facin més profitoses les següents reunions d'interlocució. S'ha de donar a la societat civil la oportunitat de pronunciar-se amb temps i forma suficients sobre el contingut del text o textos projectats per poder contribuir a la creació del MNP.

3.- L'Estat espanyol ha d'aplicar el mecanisme previst en la resolució 1540/2007 de l'Assemblea Parlamentària del Consell d'Europa i fer-lo extensiu al procés de selecció de persones expertes en tots els òrgans internacionals de drets humans, incloent el sistema de les Nacions Unides, per tal de garantir la necessària publicitat i transparència de tot procés de designació dels candidats de l'Estat espanyol per integrar aquests òrgans.

3.1. La selecció dels candidats/ates a membres dels citats òrgans internacionals han de ser el resultat d'un procediment públic, conegut, transparent i reglat, amb l'establiment de terminis, requisits i criteris de ser escollit/ida aplicables a la presentació i acreditació dels mèrits de les persones candidates.

3.2. El Govern ha de vetllar perquè el procés de selecció sigui absolutament públic i, en especial, conegut amb temps suficient per les organitzacions socials i professionals que treballen en l'àmbit dels drets humans, que haurien de ser consultades, en particular, aquelles que desenvolupin un paper actiu en la lluita contra la tortura i en l'ajuda a les persones detingudes i a les persones internades en institucions psiquiàtriques.

Formada por:

* Acció dels Cristians per l'Abolició de la Tortura * Alerta Solidària * Asociación Apoyo * Asociación EXIL * Asociación Concepción Arenal * Asociación Contra la Tortura * Asociación Libre de Abogados * Associació Memòria Contra la Tortura * Associació Catalana per a la Defensa dels Drets Humans * Asociación para la Defensa de los Derechos de la Infancia – PRODEIN * Asociación de Solidaridad y Apoyo a los Presos de Aragón (ASAPA) * Asociación preSOS Galiza * Asociación Pro Derechos Humanos de Andalucía * Behatokia - Euskal Herriko Giza Eskubideen * Centro de Asesoría y Estudios Sociales – CAES * Centro de Documentación Contra la Tortura * Comissió de Defensa del Col·legi d'Advocats de Barcelona * Comitè Anti Sida de Lugo * Coordinadora Antirepressiva de Gràcia * Coordinadora de Barrios de Madrid * Coordinadora Contra la Marginació de Cornellà * Coordinadora Estatal de Solidaridad con las Personas Presas * Esculca. Observatòrio para a Defesa dos Direitos e Liberdades * Eskubideak Euskal Abokatuen Elkarte * Etxerat! Euskal Errepresaliatu Politikoen Ikartea * Federación de Asociaciones de Loita contra a Droga * Federación Enlace * Fundación Érguete-Integración * Grupo 17 de Marzo, Sociedad Andaluza de Juristas para la Defensa de los DDHH * Gurasoak * Institut de Drets Humans de Catalunya * Independientes * Justicia i Pau * Movemento polos Dereitos Civis * Observatori del Sistema Penal i els Drets Humans de la UB * Rescat * Salhaketa Bizkaia * SalHaketa-Araba * Santurtziko Torturaren Kontrako Taldea * Sos Racisme Catalunya * Subcomisión de Penitenciario del CGAE. * Torturaren Aurkako Taldea * Xustiza e Sociedade de Galicia